

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 8 sierpnia 2018 r.,

sprawy **Ł.N.**

skazanego za czyn z art. 191 § 1 k.k. i art. 50 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2014 r., poz. 109) w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 26 kwietnia 2017 r., sygn. akt V Ka [...] /17,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego [...] w Ł.

z dnia 18 sierpnia 2016 r., sygn. akt IV K [...] /15,

p o s t a n o w i ł:

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2016 r., sygn. akt IV K [...] /15 Sąd Rejonowy [...] w Ł. uznał Ł.N. za winnego tego, że w dniu 14 lutego 2015 r. w Ł. działając wspólnie i w porozumieniu z N.M. i z innymi nieustalonymi osobami, wykonując zadania jako pracownik ochrony wbrew przepisom art. 36 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2014 r., poz. 109) i art. 11, art. 12 ust. 1 lit. a, b, d, art. 13 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 628) przekroczył upoważnienia w ten sposób, że zastosował przemoc fizyczną wykraczającą poza katalog środków

przymusu bezpośredniego możliwych do wykorzystania, bez zaistnienia warunków do jej zastosowania, poprzez rzucanie pustaków i rozpylenie oraz rzucenie gaśnicy, w kierunku pracowników ochrony przybranych przez R.K. oraz poprzez kierowanie pod adresem R.K. i pod adresem przybranych przez niego pracowników ochrony gróźb pozbawienia życia i zdrowia w celu zmuszenia ich do opuszczenia pomieszczenia lokalu nr [...] przy ul. P. [...] i tym samym spowodowanie utraty przez R.K. posiadania przedmiotowego lokalu, naruszając przez to ich dobra osobiste, tj. czynu wypełniającego dyspozycje art. 191 § 1 k.k. i art. 50 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2014 r., poz. 109) w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie – na mocy art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres dwóch lat. Na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na 30 zł.

Apelację od tego wyroku – w części dotyczącej Ł.N. – wnieśli jego obrońca oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego R.K.

Obrońca oskarżonego w apelacji zarzucił: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a także naruszenie takich przepisów prawa materialnego jak: art. 36 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia oraz art. 11, art. 12 ust. 1, lit. a, b, d, art. 13 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej polegające na błędnej wykładni tych przepisów oraz art. 26 § 1 k.k. poprzez ich pominięcie. Natomiast pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, który zaskarżył ten wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o środkach karnych, zarzucił w apelacji niesłuszne niezastosowanie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do R.K. na odległość do 10 m.

Apelacje te rozpoznał Sąd Okręgowy w Ł., który wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2017 r., sygn. akt V Ka [...] /17, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku Sądu Okręgowego wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył on wyrok w całości i zarzucił mu:

1. naruszenie art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. oraz art. 399 § 1 k.p.k. poprzez wyjście przez Sąd orzekający poza granice aktu oskarżenia, tj. przyjęcie, że oskarżeni działali wspólnie i w porozumieniu oraz z innymi

nieustalonymi osobami, co jest w podanym zakresie równoznaczne z naruszeniem zasady skargowości, a w konsekwencji brakiem skargi uprawnionego oskarżyciela i stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą opisaną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., nie rozpoznaną przez Sąd II instancji, a będącą uchybieniem o charakterze o jakim mowa w art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.;

2. rażące naruszenie art. 433 § 2 w zw. z art. 399 § 1 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k. poprzez nieprawidłowe przeprowadzenie kontroli instancyjnej i uznanie, że Sąd I instancji należycie pouczył oskarżonych o możliwości zastosowania odmiennej kwalifikacji;

3. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 oraz art. 410 k.p.k. poprzez bezzasadne uznanie, iż ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd I instancji była prawidłowa; – czego konsekwencją były błędy w ustaleniach faktycznych niewyeliminowane przez Sąd II instancji w zakresie przebiegu przedmiotowego zdarzenia;

4. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego:

a. art. 36 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia oraz art. 11, art. 12 ust. 1 lit. a, b, d, art. 13 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej polegające na błędnej wykładni tych przepisów;

b. art. 26 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe niezastosowanie i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w Ł. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego jest oczywiście bezzasadna.

Zaistniały w sprawie układ procesowy, będący następstwem prawomocnego wymierzenia skazanemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania powoduje, że jedynie dopuszczalnym zarzutem tej kasacji jest zarzut podniesiony w niej jako pierwszy. Stosownie bowiem do regulacji z art. 523 § 2 k.p.k. kasację zwykłą na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia

wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Równocześnie § 4 pkt 1 tego przepisu art. 523 k.p.k. wprowadza wyjątek od tej zasady, stanowiąc, iż to ograniczenie nie dotyczy kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. W realiach rozpatrywanej sprawy oznacza to, że tylko jej pierwszy zarzut jest dopuszczalny i przez to podlega rozpatrzeniu; pozostałe zaś zarzuty tej kasacji są niedopuszczalne. Dotyczą one bowiem naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego, które nie są uchybieniami o charakterze bezzwzględnych przyczyn odwoławczych. Stąd też nie spełniają owego wymogu, wskazanego w art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k., i nie mogą przez to – w zaistniałym układzie procesowym – stanowić podstawy kasacji. W konsekwencji – nie podlegają w ogóle rozpoznaniu. Jak trafnie wielokrotnie podnosił Sąd Najwyższy, obowiązek rozpoznania zarzutów podniesionych w kasacji, w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, sprowadza się do nakazu zbadania i oceny zasadności takich i tylko takich zarzutów, które odnoszą się do uchybień wskazanych w art. 439 k.p.k. Jeżeli więc w kasacji podniesiono również takie zarzuty, których przedmiotem są uchybienia, które nie zostały wskazane w art. 439 k.p.k., to nie podlegają one w ogóle rozpoznaniu i ocenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1996 r., IV KKN 72/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 15; oraz postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 maja 2014 r., IV KK 126/14, KZS 2014/9/27; 19 listopada 2015 r., IV KK 343/15, Lex nr 1866891; 7 lipca 2017 r., III KK 139/17, Lex nr 2340588; 22 września 2017 r., III KZ 47/17, Lex nr 2376881; 14 listopada 2017 r., II KK 319/17, Lex nr 2427145).

Odnosząc się natomiast do owego dopuszczalnego pierwszego zarzutu kasacji zauważyć należy jego oczywistą merytoryczną bezzasadność. Analiza przytoczonych na jego uzasadnienie przez Autora kasacji argumentów, mających wykazywać trafność tego zarzutu, uprawnia nawet wnioskowanie o tym, iż został on sformułowany tylko po to by formalnie dopełnić wymogu owych ograniczeń co do dopuszczalnych podstaw kasacji dotyczącej skazania oskarżonego na karę pozbawienia wolności orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Intencją rzeczywistą obrońcy skazanego było najpewniej skłonienie Sądu Najwyższego do dokonania kontroli kasacyjnej wyroku Sądu Odwoławczego w

zakresie pozostałych zarzutów w tej kasacji podniesionych. Nie dostrzegł on jednak (albo też nie chciał dostrzec) tego, że nie jest to dopuszczalne. Gdyby bowiem tak było to owe ograniczenia ustawowe dotyczące podstaw kasacji w przypadku wspomnianego układu procesowego, były by pozbawione jakiegokolwiek znaczenia, skoro dla ich obejścia wystarczyłoby – i to całkowicie bezzasadnie (jak to nastąpiło *in concreto*) – powołać się na podstawę z art. 439 k.p.k. Słuszność prezentowanego przekonania co do rzeczywistych intencji skarżącego potwierdza i to, iż zaniechał on podniesienia w apelacji tego rodzaju (rzekomego) uchybienia, mimo że miał nim być dotknięty wyrok Sądu I instancji, a kwestia nowego opisu przypisanego oskarżonemu czynu była w apelacji przez obrońcę także podnoszona, ale tylko w formule naruszenia art. 399 k.p.k., jako „zmiana kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonym, przy jednoczesnym wyjściu przez sąd poza podmiotowe granice oskarżenia” (k. 600).

Wprost rozpoznając ten zarzut kasacji z całą mocą podkreślić należy, iż nie ulega wątpliwości, iż bezwzględne przyczyny odwoławcze określone w art. 439 k.p.k. zachodzą tylko wtedy, gdy wymienione w tym przepisie uchybienia zaistniały w rzeczywistości. Te bezwzględne przyczyny, o ile faktycznie wystąpią, powodują zawsze bezwzględny nakaz uchylenia orzeczenia niezależnie od wpływu uchybienia na jego treść. Taki charakter następstw procesowych tych przyczyn odwoławczych sprawia, iż ani one same, ani też sam przepis, który określa ich katalog nie mogą być poddane wykładni rozszerzającej.

A tego rodzaju wykładnię najwyraźniej prezentuje obrońca skazanego. Jego bowiem twierdzenie, iż Sąd Rejonowy uchybił zasadzie skargowości i wyszedł poza granice oskarżenia jest dowolne i to w wymiarze oczywistym.

Nie ulega wszak wątpliwości, że zasada skargowości nie ogranicza sądu w ustaleniach szczegółowych elementów faktycznych zdarzenia opisanego w akcie oskarżenia, ani w prawnej ocenie zarzucanego czynu. Z istoty tej fundamentalnej dla procesu karnego zasady wynika bowiem, że opis czynu zawarty w zarzucie skargi uprawnionego oskarżyciela stanowi jedynie procesową hipotezę, podlegającą ustawicznej weryfikacji w toku sądowego postępowania dowodowego. Rezultatem tych czynności oraz ocen dokonanych przez sąd jest opis czynu przypisanego oskarżonemu w orzeczeniu kończącym postępowanie (por.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2017 r., IV KK 85/17, Lex nr 2427177). Równie bezsporne jest też to, iż stosownie do zasady skargowości ramy postępowania jurysdykcyjnego są określone przez zdarzenie historyczne opisane w akcie oskarżenia, a nie przez poszczególne elementy tego opisu, czy też wskazaną w skardze kwalifikację prawną. Stąd też zasada skargowości nie ogranicza sądu w ustaleniach wszystkich cech faktycznych tego zdarzenia oraz w zakresie oceny prawnej rozpoznawanego czynu. Jedynie zdarzenie historyczne, jako opis określonych faktów wiąże sąd orzekający w sprawie. Przy czym zasadnie zauważa się (tak w piśmiennictwie, jak i orzecznictwie), że ustalenie tożsamości czynu nie może odbywać się tylko na płaszczyźnie rozważań prowadzonych *in abstracto*, ale musi zejść na poziom rozważań prowadzonych *in concreto* (por. S. Stachowiak, Funkcja zasady skargowości w polskim procesie karnym, Poznań 1975, s. 218; postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2003 r., V KK 281/02, OSNKW 2003, z. 5-6, poz. 5).

Odnosząc te rozważania do realiów rozpoznawanej sprawy nie można mieć uprawnionych wątpliwości co do tożsamości zdarzenia historycznego zarzuconego skazanemu w akcie oskarżenia oraz przypisanemu mu w wyroku Sądu *meriti*. Dotyczą one niewątpliwie tego samego zdarzenia faktycznego. Wyjście poza granice aktu oskarżenia obrońca skazanego upatruje tylko w tym, iż w zarzucie aktu oskarżenia nie przywołano tego, iż oskarżony miał działać wspólnie i w porozumieniu z N.M. i innymi nieustalonymi osobami. Prezentując to przekonanie obrońca pomija jednak to, że ów N.M. w niniejszym postępowaniu był oskarżony (m.in.) o czyn popełniony w dniu 14 lutego 2015 r. w Ł. na szkodę R.K., będący tym samym zdarzeniem historycznym, co czyn zarzucony, a następnie przypisany skazanemu. W tej sytuacji procesowej będącej w istocie następstwem przyjęcia przez oskarżyciela określonej koncepcji redakcji aktu oskarżenia i jego zarzutów, w tym potrzeby zarzucenia N.M. także popełnienia 14 lutego 2015 r. oraz 1 marca 2015 r. występku gróźb karalnych z art. 190 § 1 k.k. na szkodę R.K., nie zaś opisem odmiennych (innych) zdarzeń historycznych, które zaistniały 14 lutego 2015 r., nie może być mowy o nierespektowaniu przez orzekające w obydwu instancjach Sądy zasady skargowości.

Nadto należy zważyć – iż niezależnie od powyższych uwag – przypisanie sprawcy działania wspólnego z inną osobą w miejsce tego samego, ale zarzucanego w akcie oskarżenia jako działania samodzielnego, samoistnie nie stanowi wyjścia poza granice aktu oskarżenia, o ile tylko to działanie było zrealizowane w ramach tego samego zdarzenia historycznego, na którym zasadza się oskarżenie. Nie jest też prawdą, że Sąd *meriti* dokonał rzeczywistej zmiany kwalifikacji prawnej czynu przypisanego skazanemu w stosunku do kwalifikacji prawnej czynu mu zarzucanego. Sąd ten bowiem tą kwalifikację pozostawił bez zmian. Jedynie w opisie czynu przypisanego przywołał także przepisy ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, których skazany, owym historycznie tożsamym z tym zarzucanym działaniem, nie przestrzegał, czym „przekroczył” upoważnienia, przy czym – co też istotne – to „przekroczenie upoważnienia” zarzucono mu także w akcie oskarżenia, ale tam nie wyszczególniono ich normatywnego źródła, co już uczyniono w zarzucie przypisanym.

Z tych wszystkich względów nie znajdując podstaw do uwzględnienia kasacji należało ją oddalić, przy czym oczywista bezzasadność jedyne dopuszczalnego z podniesionych w niej zarzutów, pozwoliło to uczynić w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Z tych to względów orzeczono jak wyżej.

ał